

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНТЕРНІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «РАДІОЛОГІЯ»

Ткаченко М.М., Морозова Н.Л., Романенко Г.О.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця (м. Київ)

В практичну діяльність сучасного лікаря входять передові високі технології, для ефективного використання яких необхідні нові знання і навички. За таких умов професійна компетентність майбутнього лікаря – радіолога стає основним чинником, що зумовлює зміст післядипломної освіти. Згідно із Законом України «Про вищу освіту» компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів [1]. Адже компетентнісний підхід у медичній освіті – це не тільки законодавчо визначена потреба, а й запорука того, що випускники інтернатури будуть володіти якісними знаннями й уміннями, що відповідають сучасним потребам медичної галузі.

Специфіка компетентнісного підходу в сучасній післядипломній освіті з радіології проявляється в зміщенні акцентів від провідної ролі викладача до активної ролі самого інтерна в учбовому процесі, його самореалізації та самовдосконалення через осмислення процесу навчання, коли заклад післядипломної освіти стає лише інструментом для самостійного отримання необхідних професійних знань і навичок. Затверджена в 2022 році примірні програма і навчальний план інтернатури з радіології передбачають значне зменшення освітньої складової (до трьох місяців на навчальний рік), що вимагає нових підходів до навчання на профільній кафедрі. На нашу думку, набуття компетенцій з променевої діагностики і променевої терапії в нових умовах необхідно реалізувати відповідною організацією навчального процесу.

Вивчення радіології, яка ґрунтується на інтерпретації різних видів діагностичних зображень, вимагає максимально візуально аргументованого викладання матеріалу. З цією метою на кафедрі радіології і радіаційної медицини НМУ імені О.О. Богомольця створені і активно впроваджуються в лекційний процес мультимедійні презентації,

що повністю відповідають змісту навчальної програми інтернатури. Безсумнівні переваги мультимедіа: об'єднання графіки, тексту, звуку і відео у вигляді єдиного інформаційного середовища, інтерактивність і можливість простого оновлення інформації будуть сприяти кращому засвоєнню навчального матеріалу. Важливу роль в технології створення презентацій має доступне і логічне пояснення особливостей зображень різних органів і систем за допомогою сучасних методів променевої візуалізації. Деталізація КТ- та МРТ-зображень повинна ілюструватись відповідними анатомо-топографічними зрізами, а спрощення складних для сприйняття ультразвукових картин забезпечуватись їх схематичним зображенням, виділенням контурів основних структур. При цьому особливого значення набуває використання в лекціях діагностичних зображень з власних спеціалізованих баз даних викладачів кафедри, включаючи відеозаписи. За умов дистанційної і змішаної форм навчання доцільно застосовувати технології 3D-анімації. Варіантом 3D-презентацій можуть бути віртуальні тури по лабораторіях кафедри, діагностичних кабінетах клінічних баз.

В сучасних умовах істотно розширити освітні можливості інтернів здатні комп'ютерні технології, що дозволять своєчасно і в повному обсязі отримувати новітню інформацію, яка може бути відсутньою в друкованій літературі. Завдяки використанню інформаційних технологій радіологія набуває сьогодні абсолютно нових особливостей, оскільки більшість медичних досліджень не можуть обійтись без комп'ютера і спеціального програмного забезпечення до нього. В зв'язку з цим доцільно використовувати інтернет як джерело професійної інформації з променевої діагностики, особливо з її високотехнологічних методів (спіральної комп'ютерної томографії, магнітно-резонансної томографії, позитронної емісійної томографії, ультразвукової діагностики). Завдяки використанню комп'ютерних технологій лікар-інтерн має можливість отримати набагато більше навчального матеріалу, ніж у процесі спілкування з викладачем, у нього формуються вміння працювати з джерелами інформації, приймати оптимальні рішення, розвиваються комунікативні здібності. Під час навчання стиль спілкування з комп'ютером можна пристосувати до індивідуальних особливостей майбутнього фахівця. Комп'ютерні технології важливі не тільки на етапах вивчення і закріплення матеріалу, а й на етапах контролю знань [2]. З цією метою доцільно ви-

користувати комп'ютерний тестовий контроль, а застосування елементів дистанційного навчання дасть змогу інтерну самостійно контролювати свій рівень знань. Програмований контроль підвищує об'єктивність оцінювання, різко зростає оперативність отримання його результатів в порівнянні з іншими методами (усним і письмовим опитуванням). Комп'ютеризація навчальних матеріалів дозволяє постійно і в короткі терміни оновлювати інформацію. Робота з комп'ютером викликає в лікарів-інтернів підвищений інтерес і посилює мотивацію навчання. Для викладача також відкриваються широкі можливості: комп'ютер бере на себе функцію контролю знань, допомагає заощадити час на опитуванні, дає змогу на лекціях і практичних заняттях використовувати високоінформативні діагностичні зображення в цифровому форматі. Таким чином, застосування комп'ютерних та інформаційних технологій у навчальному процесі дозволяє не тільки розширити творчі можливості майбутніх лікарів в освоєнні нової спеціальності, а й підвищити кваліфікацію самого викладача.

Компетентнісний підхід до вивчення радіології обумовлює необхідність поставити в пріоритетну позицію вміння і навички. Від професійної компетентності майбутнього фахівця залежить здатність ефективного виконання професійних видів діяльності, вирішення типових і креативних кваліфікаційних завдань. Цим умовам відповідає кейс-метод, який дозволяє не тільки вивчити променеві ознаки тієї чи іншої патології, але і сприяє розвитку клінічного мислення [3]. Як показує наш практичний досвід, кейс-метод розвиває у інтернів цілий ряд необхідних навичок: вміння класифікувати отриману інформацію, виділяти основну думку, аналізувати, представляти і здобувати потрібні відомості. Рівень складності, представлений в кейсі, сприяє формуванню навичок використання отриманих знань на практиці. Професійні навички, отримані на семінарах і практичних заняттях, необхідно закріплювати і розвивати при виконанні самостійних завдань.

Таким чином, впровадження компетентнісного підходу при вивченні радіології дозволить поліпшити професійну підготовку в інтернатурі, надасть можливість майбутньому фахівцеві найбільш повно засвоїти теоретичний матеріал, сформувати вміння і навички рішення креативних завдань в сфері променевої діагностики і променевої терапії.